

MAGDALENA WASYLEWICZ

Uniwersytet Rzeszowski

AUTORYTETY MEDIALNE – STARCIE CZY WSPARCIE (?) AUTORYTETÓW REALNYCH WSPÓŁCZESNEJ MŁODZIEŻY

„Autorytet to więcej niż rada i mniej niż rozkaz”.

Hans Heinrich Muchow

Abstrakt: Od zarania dziejów ludzkość uznawała autorytety i potrzebowała ich istnienia. Jest to najważniejszy filar życia społecznego oraz nieodzowny element sukcesu jakiejkolwiek aktywności, zwłaszcza w wychowaniu i edukacji. Obecnie trwa dyskusja na temat „współczesnych autorytetów”. W czasach daleko idących zmian społecznych jego rola również się zmieniła. Coraz częściej dyskutuje się o problemie upadku autorytetów społecznych.

Tradycyjne autorytety: rodzice, nauczyciele czy wybitne osobistości przestrzeni publicznej, zostają zastąpieni przez tzw. idoli, których popularność w naszym kraju wzrasta.

Niniejszy artykuł jest próbą odsłonięcia esencji fenomenu medializacji życia, podczas gdy tradycyjne autorytety są zastępowane przez „autorytety – idole medialni”. Celem teoretycznych rozważań i empirycznej wiedzy w niniejszym artykule było ustalenie roli autorytetów medialnych w życiu dzisiejszej młodzieży i połączenie jej z rolą prawdziwych autorytetów.

Słowa kluczowe: autorytet, młodzież, media

WPROWADZENIE

Każde społeczeństwo posiada w swojej hierarchii pewne wartości, które są według niego najcenniejsze. Autorytet towarzyszy ludzkości od zarania dziejów, jednak zmieniał się on na przestrzeni lat. Znaczenie, jakie nadajemy pojęciu „autorytet”, jest bardzo różne, bo i samo to słowo nie jest jednoznaczne. Przywołuje bowiem na myśl wiele określeń wywołujących uczucia ambiwalentne. Autorytet jest

zjawiskiem uniwersalnym, dlatego też wiele nauk zajęło się rozważaniami na jego temat. W filozofii autorytet zajmuje ważne miejsce w teorii poznania, gdyż to jedno z najważniejszych pojęć charakteryzujących drogę do prawdy. Pojęciem „autorytet” zajmuje się głównie psychologia społeczna. Nauka ta wiąże zjawisko autorytetu ze zjawiskiem interakcji międzyludzkich. Socjologia z kolei autorytet najczęściej określa jako stosunek społeczny, który kreuje nadrzędność oraz podporządkowanie osób, instytucji, grup społecznych (Jarmoszko 2010, s. 27). W refleksji pedagogicznej z kolei ujmuje się go jako „wzór czy swoiste przymioty i kompetencje wychowawców, zwiększające ich możliwości oddziaływania na wychowanków, przekazywanie im wiedzy, postaw, wartości i formowania określonych umiejętności” (Śliwerski 2001, s. 542–543). Co ważne, wszystkie te nauki uznały autorytet za nieodłączną cechę społeczeństwa, ponieważ to właśnie ono go kreuje.

DEFINICJA AUTORYTETU

Istnieje wiele różnych definicji słowa „autorytet”. Są one formułowane z odmiennych punktów widzenia. Wywodzi się ono bezpośrednio od łacińskich słów *auctoritas*, *auctoritatis*, oznaczających m.in.: ważność, wpływ, wzór, przykład, wiarygodność (Jarmoszko 2010, s. 16). Autorytet to poważanie, jakim cieszy się osoba lub instytucja ze względu na swoją wiedzę lub postawę moralną, osoba stawiana za wzór do naśladowania, mająca wpływ na postawy i myślenie innych ludzi, a także ciesząca się ich dużym szacunkiem. Według Ryszarda Stacha, „autorytet to uznanie i poważanie społeczne przypisywanie osobie, grupie społecznej lub instytucji. Zaś źródłem autorytetu mogą być umiejętności i wiedza, cechy osobowe, sposoby działania i postępowania zgodnego z ogólnie cenionymi wartościami” (Stach 1998, s. 28–30). Maria Żebrowska i Barbara Łuczyńska (1969, s. 382) uznały „autorytet” za „wynik jedno- lub dwustronnej interakcji między dwiema osobami, dwiema grupami lub osobą a grupą, w przebiegu której jedna ze stron nabywa tendencję do modelowania swojego sposobu myślenia lub ustosunkowania, lub zachowania zgodnie z wzorami myślenia, ustosunkowania, zachowania reprezentowania przez drugą stronę”.

Aktualnie toczy się dyskusja na temat „współczesnego autorytetu”, której wyniki wskazują między innymi na istnienie zapotrzebowania na autorytet oraz pokazują dużą zmianę rozumienia tego pojęcia w życiu społecznym. We współczesnym społeczeństwie można zaobserwować zmiany znaczenia oraz funkcji autorytetu, związane ze zmianą w pojmowaniu wartości i norm. Autorytet coraz częściej przyjmuje sylwetkę idola. Nadal jednak autorytet jest jednym z głównych fi-

larów życia społecznego, warunkiem powodzenia we wszelkich działalnościach, zwłaszcza w wychowaniu i edukacji (Więckowska 2009, s. 14).

AUTORYTET TRADYCYJNY

Trudno nie zgodzić się z twierdzeniem Hannah Arendt, iż konieczność istnienia autorytetu jest w dziedzinie wychowania bardziej wiarygodna i widoczna niż gdziekolwiek indziej (Arendt 1994).

Autorytet rozumiany jako „wpływ osoby lub organizacji cieszącej się ogólnym uznaniem na określoną sferę życia społecznego” (Okoń 2001, s. 32) w pedagogice można odnieść do rodziny, jako pierwszej i fundamentalnej grupy w życiu dziecka. Autorytet rodzicielski może występować jako ogólne tło procesu wychowawczego lub jako określone narzędzie wpływu pedagogicznego, jest jednym z najważniejszych naturalnych środków nakłaniania dzieci, by przejmowały pożądane przez rodziców właściwe normy, wartości oraz wzory postępowania. Gdy go zabraknie, występują poważne zakłócenia w procesie wychowania oraz rozwoju, osobowość pozostaje chwiejna, dziecku brakuje poczucia bezpieczeństwa, żyje w lęku (Jarmoszko 2010).

W wychowaniu szczególną rolę i znaczenie odgrywa autorytet matki. Ona jako pierwsza wskazuje wzorce, zaznajamia z nowym, wprowadza pierwsze zakazy oraz kreuje pozytywne więzy uczuciowe. Z kolei autorytet ojca jest podstawą harmonii rodzinnej, stanowi on uzupełnienie miłości matczynej i podstawę zrównoważonego wychowania. Autorytet ojcowski jest niezbędny do tego, by chronić dziecko przed zewnętrznymi niebezpieczeństwami, z którymi dziecko nie jest w stanie poradzić sobie samodzielnie (Jarmoszko 2010).

Jadwiga Raczkowska zwróciła uwagę na fakt, iż „nie ulega wątpliwości, że tradycyjnie pojmowany autorytet rodziców ulega erozji. Dzieje się tak od dawna, ale w ostatnich latach proces ten przybrał na sile. Kiedyś zachowywały znaczą trwałość przekazywane dzieciom przez rodziców tradycje, wiedza pokoleń, obyczaje, przyzwyczajenia, rozmaite stereotypowe zachowania. Obecnie zmiany cywilizacyjne i technologiczne burzą tę trwałość w stopniu zagrażającym ciągłości doświadczeń” (Raczkowska 1999, s. 7). Nie licząc specyficznego okresu w życiu młodego człowieka, do zasadniczych przyczyn erozji autorytetu rodzicielskiego możemy zaliczyć: brak właściwego kontaktu emocjonalnego z dzieckiem; brak spędzania wspólnie czasu; brak konsekwencji w postępowaniu z dzieckiem; niejednolite oddziaływanie wychowawcze obojga rodziców na dziecko; rozbieżność między głoszonymi normami etyczno-moralnymi a postępowaniem w życiu codziennym.

W czasach zachodzących zmian społecznych ewoluuje rola autorytetu. Wielu rodziców czuje się zwolnionych z nauczania oraz wychowania swoich dzieci z racji przejścia części wychowania przez różnego rodzaju instytucje. Odpowiedzialność za tę sferę jest zrzucana na siebie nawzajem: rodzinę, przedszkole, szkołę, Kościół.

AUTORYTET SPOŁECZNY

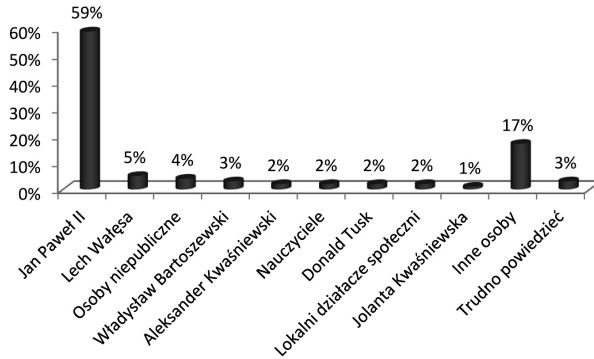
Dzieci i młodzież bardzo potrzebują autorytetów, wzorów do naśladowania, a nie znajdując ich ani w domu, ani w szkole, opierają się często na tzw. autorytetach społecznych. Z postrzeganiem człowieka jako społecznie uznanego autorytetu nieodłącznie jest związana opinia społeczna, której konsekwencją jest dobra lub zła reputacja. Jeżeli zarówno opinia, jak i reputacja danej osoby są pozytywnie odbierane przez członków danej grupy, osoba ta może w ich oczach być postrzegana jako autorytet społeczny. Zachowanie człowieka, jego sposób życia oraz cenione wartości stanowią podstawę jego moralności, która jest jednym z kryteriów przesądającym o uznaniu jej za godny naśladowania wzorzec postępowania.

We współczesnym świecie coraz częściej poruszana jest kwestia upadku społecznych autorytetów, braku wzorów osobowych, których postępowanie byłoby cenione przez innych i uważane za godne naśladowania. Według badań przeprowadzonych przez Centrum Badania Opinii Społecznej w roku 2009 niemal trzy czwarte respondentów uznała, iż posiadanie w życiu osób stanowiących wzór do naśladowania pełni dla nich bardzo ważną rolę. Analiza wyników badań wykazała, że 52% Polaków za wzór uznaje własnych rodziców. Co szósty ankietowany wymienił Jana Pawła II jako osobę, która wywarła znaczący wpływ na jego życie. Dalsze odpowiedzi oscylowały wokół postaci: dziadków (6%), nauczycieli, wychowawców, profesorów (6%) oraz współmałżonków (6%). Jedynie nieliczni wskazali osoby publiczne lub postaci historyczne, przyjaciół, rodzeństwo czy też przełożonych (*Komunikat z badań. Wzory i autorytety Polaków 2009*).

Dalsza analiza wyników przeprowadzonego badania wykazała, iż w roku 2009 większość polskiego społeczeństwa, bo aż 57% uznała, że w życiu publicznym nie ma osób, które można uznać za autorytet. Co trzeci ankietowany przyznał, że taki wzorzec posiada.

Bezsporny jest fakt, że w roku 2009 dla Polaków największym autorytetem był Papież. Osoba Jana Pawła II była postrzegana w odpowiedziach respondentów jako wzór osobisty, mający wpływ na ich codzienne życie, a także autorytet społeczny, pełniący rolę swoistej ikony. Opinię tę podzielali Polacy również w latach 2010–2012, według badań OBOS z marca 2012 r. dla 94% ankietowanych Ojciec Święty Jan Paweł II wciąż był autorytetem, z czego 73% korzystało z jego nauki

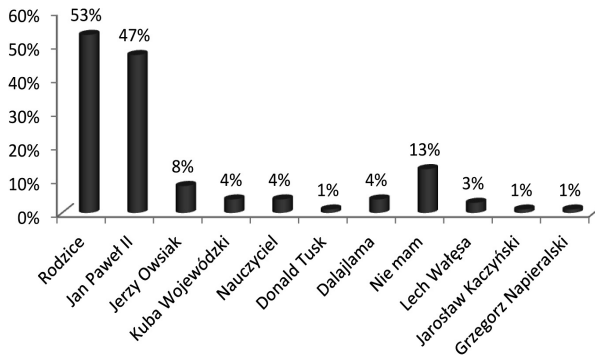
w codziennym życiu¹. Co interesujące badaniem nie objęto osób ze świata kultury, sztuki sportu czy nauki, a duża liczba odpowiedzi dotyczyła osób związanych z życiem politycznym.

Wykres 1. Autorytety z życia publicznego w opinii Polaków.

Źródło: *Komunikat z badań. Wzory i autorytety Polaków*, [online], http://www.cbos.pl/SPIS-KOM.POL/2009/K_134_09 (dostęp: 29.10.2013).

Podobną sytuację można było zaobserwować w badaniach przeprowadzonych wśród młodych Polaków. Wyniki zaprezentowano na poniższym wykresie.

Wykres 2. Autorytety w życiu młodych Polaków.

Źródło: *TNS OBOP: Kto jest autorytetem dla młodych Polaków?*, w *Polityce.pl*, [online], <http://wpolityce.pl/wydarzenia/7647-tns-obop-kto-jest-autorytetem-dla-młodych-polakow-rodzice-53-i-papiez-jan-pawel-ii-47> (dostęp: 29.10.2013).

¹ <http://wiadomosci.onet.pl/kraj/cbos-dla-94-proc-polakow-jan-pawel-ii-jest-autoryt,1,5077407,wiadomosc.html> (dostęp: 29.10.2013).

AUTORYTET MEDIALNY

Wraz z ewolucją poszczególnych dziedzin życia społecznego kształtuje się również autorytet, pełniący rolę jednego z istotnych elementów społecznego ładu oraz aksjologicznej świadomości człowieka. Zmienia się on podobnie jak relacje między ludźmi, zakres ról społecznych, specyfika społeczeństw i ich kultury. Przez te zmiany dostrzegamy, że świat wartości także nie jest stały, zarówno w wymiarze ilościowym, jak i jakościowym. Autorytet medialny jest pojęciem niedokładnie sprecyzowanym. „Dzisiaj ludzie ulegają bezkrytycznie autorytetowi bezosobowych mass mediów – zwłaszcza telewizji, magii gwiazd muzyki pop, narzucających im określony sposób myślenia, wartościowania moralnego i styl bycia. Bezosobowe »autorytety« oddziałują na odbiorów kultury masowej przez ukrytą indoktrynację motywowaną głównie względami komercyjnymi, obniżają krytycyzm, propagują konsumpcyjną filozofię życia” (Chlewiński 1997, s. 166). Maciej Iłowiecki zwrócił uwagę na fakt, iż współcześnie „autorytetem staje się osoba wylansowana i możliwie często pokazywana (cytowana)” (Iłowiecki 2012, s. 142). Autor pisał dalej, że „media masowe mają pozycję miarodajnego gremium, decydującego o tym, kto powinien być autorytetem, a kto nie powinien nim być. Podobnie jest z autorytetem wartości, instytucji, tradycji. Wszystko można dziś ośmieszyć, podważyć, zniszczyć – bądź właśnie wylansować” (Iłowiecki 2012, s. 143). Media stwarzają inne niż przed powstaniem kultury masowej kryteria autorytetu. Kreują one przede wszystkim idoli publiczności i siłą rzeczy autorytet medialny podąża w tym kierunku. Współcześnie uważa się wręcz, że autorytet zdobył popularność idola.

Termin „idol” ma trzy podstawowe znaczenia:

- 1) według Francisa Bacona, jest to złudzenie optyczne;
- 2) bóstwo będące przedmiotem kultu;
- 3) osoba naśladowana i uwielbiana niemal bezkrytycznie, ciesząca się szczególną popularnością, np. aktor, piosenkarz, sportowiec (Jaroszyński 2010, s. 54).

„Okres idoli” w naszym kraju jest obecnie w pełnym rozkwicie. Słowo „idol” kojarzy się przede wszystkim z osobą popularną, otoczoną zainteresowaniem, mającą swoich fanów. Miano idola najczęściej przypisuje się sławnym sportowcom, aktorom, piosenkarzom. Ponadto bohaterowie filmów, seriali i programów rozrywkowych zyskują miano idoli, osób, z którymi utożsamiają się dzisiejsze dzieci i młodzież, które z kolei przejmują ich styl życia, poglądy, stosunek do świata, zachowanie, a nawet ubiór i słownictwo. To telewizyjni celebryci stanowią źródło wiedzy o życiu, wskazując drogę rozwiązywania problemów, które napotyka na swej drodze młody człowiek. „Kiedyś był bohater, teraz jest idol. Taka skarłała

wersja bohatera na nasze czasy. Idol bez swoich wyznawców skończy w szpitalu psychiatrycznym, a fan zawsze będzie mógł sobie znaleźć inny obiekt uwielbienia” (Nowosielska 2002).

METODOLOGIA BADAŃ

Motyw wyboru problematyki badawczej do niniejszego artykułu został podyktowany względami społecznymi. Otrzymane wyniki mają naświetlić istotę zjawiska, tzw. mediatyzacji życia, w kontekście współczesnych autorytetów, kiedy to coraz częściej autorytety tradycyjne bywają zastępowane autorytetami medialnymi. Celem poznawczym podjętych badań było poznanie istoty roli autorytetu medialnego w życiu współczesnej młodzieży oraz zestawienie go z rolą autorytetu realnego. W związku z powyższym problem główny został sformułowany następująco: jakie są autorytety współczesnej młodzieży? Problem ten obliguje do postawienia kolejnych pytań, a mianowicie:

1. Kto jest autorytetem dla współczesnej młodzieży?
2. Jaką rolę w życiu młodych ludzi odgrywają autorytety tradycyjne, społeczne i idole medialni?
3. Gdzie młodzież szuka wzorów do naśladowania?
4. Czy młodzież dostrzeże różnicę pomiędzy autorytetem a idolem?

Ze względu na problematykę badań posłużono się metodą sondażu diagnostycznego i techniką ankiety.

ANALIZA WYNIKÓW BADAŃ

W celu weryfikacji założeń teoretycznych przeprowadzono badania w dwóch gimnazjach w Krośnie w woj. podkarpackim. W badaniach ankietowych udział wzięło 215 uczniów, w tym 102 chłopców i 113 dziewcząt.

Zdecydowana większość poddanych badaniu gimnazjalistów (86%) przyznała, że w dzisiejszych czasach młodzi ludzie potrzebują wzorów do naśladowania, kogoś, kogo „szanują i chcą być do niego podobni, kogo się podziwia i chce się naśladować, osobę, na której można się wzorować”. Według nich „autorytety mają dobry wpływ na innych, pomagają obrać dobry kierunek w życiu, wyjść na prostą. Dzięki autorytetom młodzi ludzie dążą do czegoś w życiu, kształtują swój charakter. Autorytety przygotowują ich do prawdziwego życia, dają wsparcie, pomagają być lepszymi ludźmi”.

Tylko 5% uczniów odpowiedziało, że autorytety nie są potrzebne młodym ludziom, zaś 9% nie miało na ten temat jasno sprecyzowanego zdania.

W powyższych deklaracjach zaskakuje fakt, iż tylko 58% badanych zadeklarowało posiadanie w swoim życiu kogoś godnego naśladowania, kogoś, kogo mogą uważać za autorytet. Z kolei 35% gimnazjalistów nie posiada takiej osoby lub nie wie, czy jest w ich życiu ktoś, kogo mogą uważać za autorytet. Reszta nie ma zdania.

Na podstawie danych zgromadzonych w badaniu ustalono także miejsca, w których współcześnie młodzież szuka autorytetów². 42% ankietowanych gimnazjalistów odnajduje go w rodzinie. Uczniowie najczęściej wymieniali ojca, matkę, obu rodziców oraz starsze rodzeństwo. Pomyślnie nastrojają poniższe odpowiedzi:

- „Dla mnie autorytetem są moi rodzice, mama i tata, gdyż pomagają innym ludziom”.
- „Moi rodzice są dla mnie przykładem, pokazują mi, jak trzeba postępować w życiu”.
- „Podziwiam moją mamę za to, że wkłada duży wysiłek w wychowanie dzieci i swoją pracę. Chciałabym być w przyszłości taka jak ona”.
- „Mój tato, dlatego że zawsze mogę go zapytać o wszystko i zawsze stara się szczerze mi odpowiadać”.

Co nie jest zaskakujące, oprócz członków najbliższej rodziny 28% wskazało także na postać Jana Pawła II jako wzór największego autorytetu naszych czasów. Niepokojący jest fakt, że tylko 8% badanych swój autorytet odnajduje wśród nauczycieli. Co ciekawe, żaden z uczniów nie podał nauczyciela uczącego go w szkole. Dla uczniów autorytetem są nauczyciele zajęć pozaszkolnych, zwłaszcza zajęć sportowych, muzycznych i języka obcego. Niewiele większym autorytetem wśród młodzieży cieszy się Kościół (9%). Jednocześnie rośnie odsetek młodzieży, która sięga po medialne wzorce do naśladowania (41%). Spośród uczniów deklarujących czerpanie wzorów od medialnych idoli największym uznaniem respondentów cieszą się aktorzy i aktorki filmowi (19%). Uznaniem w oczach badanych zyskują także piosenkarze (10%), sportowcy (8%), fikcyjne postaci, czyli bohaterowie książkowi (2%) oraz tzw. showmani, jak Kuba Wojewódzki (2%).

Warto także zwrócić uwagę na rozkład podanych wartości, biorąc pod uwagę kryterium płci ankietowanych. Największe zróżnicowanie wystąpiło w grupie dziewczynek. To one w zdecydowanej większości wzorują się na rodzicach, Janie Pawle II lub autorytetach telewizyjnych – aktorkach i aktorach filmowych. Chłopcy zaś częściej odwołują się do postaci sportowców lub idoli popkultury.

² Dane nie sumują się do 100%, ponieważ respondenci mogli wymienić więcej niż jedną odpowiedź.

Interesującą kwestią w ramach omawianego tematu jest odpowiedź na pytanie: czy młodzież dostrzega różnice pomiędzy autorytetem i idolem. Większa część – 66% badanych – dostrzega różnice między tymi dwiema postaciami. Dla większości z nich autorytet imponuje charakterem lub postępowaniem oraz wywiera znaczący wpływ na społeczeństwo, idola natomiast cenią za talent lub wygląd zewnętrzny. U idola imponuje młodzieży także umiejętność komunikacji z innymi, łatwość kontaktu, „luz i spontan”. Kuba Wojewódzki w jednym ze swoich wywiadów powiedział: „Idol to nie to samo, co gwiazda. Idol jest postacią, od której możesz coś zapożyczyć: postawę życiową, słownictwo, styl ubierania. [...] Gwiazda może zaabsorbować naszą uwagę i czas, idol sięga zdecydowanie głębiej: może ukraść duszę”³. Aż 34% młodzieży nie dostrzega różnic pomiędzy autorytetem a idolem bądź nie potrafi ich wskazać.

Z kolei na pytanie – czy zdarza się, że autorytet realny współczesnej młodzieży bywa zastępowany autorytetem medialnym? – twierdząco odpowiedziało 39 chłopców i 34 dziewczyny.

WNIOSKI Z BADAŃ

Przeprowadzona powyżej analiza badań pozwala stwierdzić, iż współczesna młodzież coraz częściej sięga po medialne wzorce do naśladowania. Kreowani w mediach idole stanowią odbicie pożądanых cech wyglądu, charakteru, statusu społecznego i materialnego, z którymi utożsamia się młody człowiek. Propagowane często przez idoli płytkie wartości odchodzą na dalszy plan, ważniejsza staje się ich oryginalność i atrakcyjność. Prowadzone w tym zakresie badania pozwalają wysnuć przypuszczenie, że zjawisko identyfikacji i naśladownictwa z medialnymi autorytetami przez młodzież będzie się nasilać. Wskazanie autorytetów medialnych przez młodzież, jako tych dominujących w życiu, jest związane niewątpliwie z dokonującymi się zmianami w obrębie życia rodzinnego, zanikających wartości rodzinnych i społecznych na rzecz wartości kreowanych przez kulturę popularną. Rzeczywistość medialna zajmuje dużo czasu młodemu człowiekowi, który często przez brak prawidłowego kontaktu z rodzicami jest bardziej emocjonalnie związany ze swoimi idolami. Oziębienie więzi rodzinnych skutkuje brakiem chęci naśladownictwa i identyfikacji dzieci z rodzicami. Z badań M. Heinemanna i Theo Borbonusa wynika, że „rodzice mają dziś mniej czasu dla dzieci. W ciągu dnia zostaje matce przeciętnie dwanaście minut na prawdziwą rozmowę z dzieckiem” (za: Patzlaff 2008, s. 102). W książce *Zastygłe spojrzenie. Fizjologiczne skutki patrzenia*

³ Fragment rozmowy z Kubą Wojewódzkim, „Filipinka” 08.2002.

na ekran a rozwój dziecka Rainer Patzloff napisał, że „gdyby ktoś pouczał rodziców, że należy z dzieckiem rozmawiać, uznano by to za żart tego samego typu, co przypomnienie, iż należy oddychać. Ale coś co było tak oczywiste dawniej, dzisiaj już takie nie jest” (Patzloff 2008, s. 102).

Należy mieć świadomość, że idole nie są w stanie pozbawić rodziców ich wychowawczego wpływu, autorytetu rodzicielskiego tylko w wypadku, kiedy ten autorytet rodzice sami wcześniej u swoich dzieci zdobędą. Stają się wtedy alternatywą, skuteczną przeciw wagą dla idoli pop kultury. Wiele więc zależy od rodziców, relacji emocjonalnej w rodzinie, komunikacji ze swoimi dziećmi, jakości i ilości spędzanego wspólnie czasu, konsekwencji w postępowaniu z dzieckiem – jednolitych oddziaływań wychowawczych obojga rodziców na dziecko. Jak skonstatował Waldemar Łysiak w swojej książce *Satynowy magik*: „Dzieci nie będą buntować się przeciw autorytetowi rodziców, lecz przeciw rodzicom bez autorytetu” (Łysiak 2011).

Istotna jest przede wszystkim jakość autorytetu, wartość osób, które odgrywają ważną rolę w życiu młodego człowieka, bo to od nich się uczy i u ich boku przygotowuje do dorosłego życia. Zarówno autorytet tradycyjny (rodzice), jak i autorytety medialne mogą ze sobą nieść tak pozytywne, jak i negatywne wzorce. Mogą wspierać się wzajemnie bądź być w opozycji i sprzeczności w wyznawanych wartościach. Ważne jest natomiast, żeby autorytet nie był rozpatrywany jako coś nieosiągalnego, abstrakcyjnego, lecz powinien być wpisany w daną osobę, która przez swoje postępowanie stara się dawać przykład i kierować się wyznawanymi zasadami. Autorytet powinien być celem, a zarazem środkiem, przy pomocy którego możemy wpływać na postawy innych. Według A. Very, „brak autorytetu prowadzi na dłuższą metę do braku spójności osobowości i niezdolności do układania normalnych stosunków społecznych” (Very 1998, s. 129).

LITERATURA

- Arendt H. (1994). *Co to jest autorytet*. W: H. Arendt (red.). *Między czasem minionym a przyszłym*. Tłum. M. Godyń, W. Madej. Warszawa.
- Chlewiński Z. (1997). *Kryzys autorytetu?*. „Ethos” 1.
- Howiecki M. (2012). *Krzywe zwierciadło. O manipulacji w mediach*. Lublin.
- Jarmoszko S. (2010). *Autorytet kontrowersje i aksjomaty*. Warszawa.
- Jaroszynski J. (2010). *Edukacja medialna w kontekście roli autorytetów moralnych w życiu społecznym*. Warszawa.
- Łysiak W. (2011). *Satynowy magik*. Warszawa.
- Nowosielska P. (2002). *Idol zabiega o fana*. „Przegląd” 25.11.2002.
- Okoń W. (2001). *Nowy słownik pedagogiczny*. Warszawa.

- Patzlaff R. (2008). *Zastygłe spojrzenie. Fizjologiczne skutki patrzenia na ekran a rozwój dziecka*. Kraków.
- Rackowska J. (1999). *Kłopoty z autorytetem*. „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze” 1, wkładka.
- Stach R. (1998). *Autorytet i przywództwo*. W: W. Szewczuk (red.). *Encyklopedia psychologii*. Warszawa.
- Śliwowski B. (2001). *Autorytety w pedagogice*. W: *Wielka Encyklopedia PWN*. T. 2. Warszawa.
- Very A. (1998). *Wychowanie rodzinne*. W: M. Debesse, G. Mialgaret (red.). *Rozprawy o wychowaniu*. T. 1. Warszawa.
- Więckowska E. (2009). *Czym jest autorytet?*. W: M. Bednarska (red.). *O autorytecie w wychowaniu i nauczaniu*. Toruń.
- Żebrowska M., Łuczyńska B. (1996). *Problem autorytetu rodziców w świetle badań nad nieletnimi z zakładów wychowawczych i poprawczych*. „Psychologia Wychowawcza” 4, s. 382.

NETOGRAFIA

- Komunikat z badań. Wzory i autorytety Polaków*, [online], http://www.cbos.pl/SPI-SKOM.POL/2009/K_134_09 (dostęp: 29.10.2013).
- Największe autorytety Polaków*, WP Wiadomości, [online], <http://wiadomosci.wp.pl/kat,1347,title,Najwieksze-autorytety-Polakow,wid,11556128,wiadomosc.html?ti-caid=111903#czytajdalej> (dostęp: 29.10.2013).

MEDIA AUTHORITIES – ENCOUNTER OR SUPPORT (?) OF REAL FIGURES

Abstract: Authority shall be accompanied by humanity since the dawn of time. It is the one of the pillars of social life and prerequisite for the success of any of the activities, especially in the upbringing and education. Currently, there is a discussion on “contemporary authority”. In times of far-reaching social changes its role has been changing too. More and more often the issue of collapse of social authorities is discussed.

The traditional authorities: parents, teachers or the outstanding personalities of public space shall be replaced by the so-called idols, whose period in our country is experiencing full growth.

The article is an attempt to expose the essence of the phenomenon of mediatization of life when increasingly traditional authorities are replacing by “authorities – media idols”. The purpose of such theoretical considerations and empirical knowledge was the essence of the role of media authority in the lives of today’s youth and matching it with the role of the real authority.

Keywords: authority, youth, media

